

Pressmeddelande från Torstensson Art & Design 16 april

Eken 3 – Arkitekturhistoriska lager tolkas och aktiveras

I Villastaden i Stockholm har ett restaureringsprojekt genomförts i fastigheten Eken 3 med en tydlig ambition: att inte enbart bevara, utan att kritiskt tolka och aktivera byggnadens arkitekturhistoriska lager. Projektet visar hur kulturhistoriska värden kan utvecklas genom en samtida gestaltungspraktik med hög antikvarisk medvetenhet.

Eken 3, uppförd 1882–83 efter ritningar av Axel och Hjalmar Kumlien, utgör det första exemplet på flerbostadshus i Villastaden – ett av Sveriges första planerade villaområden. Byggnaden är av Stadsmuseet klassad som särskilt kulturhistoriskt värdefull och kännetecknas av en ovanlig och rumsligt komplex trapphuslösning, där två entréer sammanförs i ett gemensamt, lanterninbelyst rum.

Den nu genomförda omgestaltningen tar sin utgångspunkt i två definierande skeden: den ursprungliga klassicistiska anläggningen och 1907 års ombyggnad, då huset tillfördes ett våningsplan och jugendinfluerade element såsom hiss, blyinfattade fönster och nya kommunikationsstråk. I stället för att prioritera ett enskilt ideal har projektet arbetat med ett förhållningssätt, där båda epokerna tillåts samexistera och artikuleras.

Färgundersökningar och stratigrafiska analyser har varit centrala för projektets kunskapsuppbyggnad. De har visat på en ursprunglig färgsättning med oxblodsroda väggar, smaragdgröna socklar och konsekvent vita tak – en för sin tid ovanlig behandling. I stället för en strikt rekonstruktion har dessa resultat legat till grund för en tolkande färgsättning, där kulörerna förskjutits mot en ljusare och mer samtida skala, samtidigt som deras rumsliga och arkitektoniska funktioner bibehållits.

“Det finns ett ögonblick i varje projekt när byggnaden börjar berätta sin historia. I Eken 3 kom det när färgundersökningarna visade den ursprungliga oxblodsroda väggfärgen på alla ytor och att taket alltid varit vitt. Det måste ha varit djärvt för tiden. Övrigt och ändå kändes det helt rätt. I det ursprungliga bygglovet finns synliga linjedragningar. Historik gör uppdraget att tolka betydligt enklare.” säger Linda Røjås, ansvarig för gestaltningen i Eken 3 på Torstensson Art & Design

Projektet innefattar såväl återförande som tillägg. Förlorade eller aldrig realiserade element, såsom färgfält och takrosetter, har återintroducerats utifrån historiska källor. Samtidigt har nya arkitektoniska komponenter tillförts med tydlig referens till byggnadens formspråk, däribland specialritade stuckaturer och ett sammanhållande motiv kring fastighetens namn Eken, ett tema som förankras i både 1880-talets dekorativa tradition och jugendens organiska formspråk.

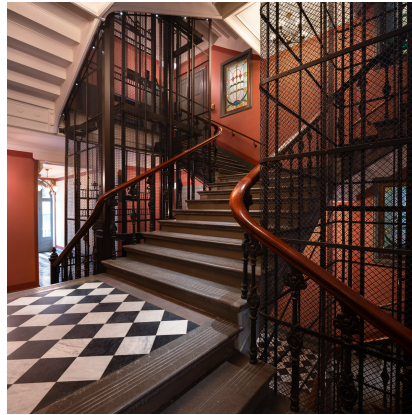
Entréernas gestaltning utgör en central nod i projektet. Här har en konstnärlig bearbetning skett genom handmålad takdekor och en profilerad eklist, där den ursprungliga oxblodsroda kulören återaktiveras. Referenser till samtida restaureringspraktik, bland annat studier av Kumlien-brödernas interiörer i Grand Hôtel, har bidragit till att förankra gestaltungsbesluten i ett bredare arkitekturhistoriskt sammanhang.

Även 1907 års tillägg har bearbetats och förstärkts. Gångstråk och balkongförbindelser har kompletterats med tidstypiska lister och arkitektoniska markeringar som tydliggör rummets historik. Färgsättningen i dessa delar refererar till det tidiga 1900-talets ljusare skala. Färgsättningen i dessa delar refererar till det tidiga 1900-talets ljusare skala och låter dagsljuset falla in från ljusinsläppen mindre påverkat.

Tekniska system har integrerats med hög precision och låg visuell påverkan. Belysningen utgör ett särskilt exempel, där specialvalda armaturer i jugendkaraktär kombineras med diskret placerade LED-lösningar för att förstärka ljuset i gångstråken. Samtliga installationer är dolda eller underordnade arkitekturen, och styrsystem har möjliggjort en reduktion av synliga komponenter.

“Trapphuset hade tappat sin röst efter decennier av eftersatt underhåll. Torstenssons historiska analyser och kreativa förslag gav oss beslutsunderlag att våga göra rätt. Resultatet är ett trapphus som åter berättar sin historia.” säger Björn Sandell Rylander, ordförande Brf Eken 30 (fastigheten Eken 3)

Projektet i Eken 3 positionerar sig i ett samtida samtal om restaurering och kulturmiljövård, där frågor om autenticitet, tolkning och tillägg ges en central roll. Genom att arbeta med arkitekturhistorien som ett aktivt material snarare än ett statiskt tillstånd, visar projektet hur befintliga miljöer kan utvecklas med både respekt och precision.

FAKTARUTA

Projekt	Eken 3
Fakta	Byggår 1882, större renovering 1907
Adress	Engelbrektsgratan 4, Stockholm
Beställare	Brf Eken 30
Arkitekt	Torstensson Art & Design AB
Projektledning	Coordia Consult AB
Färdigställt	Mars 2026
Entreprenör	Ekerö Bygg & Entreprenad AB
Stuckatur	Stoneform Sweden
Fotograf	Lasse Olsson

För högupplösta bilder, kontakta Linda. För ytterligare information kontakta:

Linda Røjås, Certifierad inredningsarkitekt, Torstensson Art & Design, 0723-370 333, linda@torstensson.se

Björn Sandell Rylander, Ordförande Brf Eken 30, bjorn@sandellrylander.se